

30. september, 2022

FREYR Battery Norway AS
Strandveien 50
1366 Lysaker
NORWAY

Olje- og energidepartementet

Freyr Battery Norway AS' høringsuttalelse til NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet

Freyr Battery («Freyr») viser til Olje- og energidepartementets høring av NOU 2022:6 Nett i tide med høringsfrist 30. september 2022.

Freyr er en produsent av miljøvennlige battericeller ved bruk av den best tilgjengelige teknologien. Freyr har igangsatt bygging av en stor batterifabrikk i Mo i Rana med planlagt produksjonsstart i 2024, og vi vil da være blant Europas største batteriprodusenter. Batteriproduksjonen i Mo i Rana vil særlig rette seg mot energilagringssystemer (ESS), og er derfor spesielt relevant for industriell bruk, nettforsterkning og utvikling av nødvendig infrastruktur for elektrifisering av samfunnet.

Freyr støtter flere av vurderingene og konklusjonene til utvalget i NOU 2022:6. Vi mener imidlertid at batteriteknologiens rolle i utviklingen av strømmettet burde blitt grundigere vurdert, og at dette er et område som bør vies mer oppmerksomhet i den videre oppfølgingen av utredningen.

Som det fremgår av Nærings- og fiskeridepartementets veikart Grønt industriløft (s. 74) er batterier relevante for stabilisering av strømmett, energiforsyning og energilagring. Batteriteknologien gir flere muligheter, og vil kunne være et alternativ til omfattende nettinvesteringer samtidig som batterier vil tillate at det eksisterende nettet kan brukes mer effektivt enn i dag. Forutsetningen er at det er rammevilkår som fremmer, og i alle fall ikke hindrer, utviklingen av det som ellers er gode tekniske og kommersielle løsninger. For eksempel bør man unngå at nettariffer hindrer at det blir bedriftsøkonomisk lønnsomt å installere batterier, med den konsekvens at man i stedet foretar andre nettinvesteringer som er mer kostbare.

Batterier kan bidra positivt i et fremtidig strømmett ved å for eksempel forskyve strømlast i tid og dermed bidra til å øke overordnet utnyttelse av nettet. Dette kan illustreres med et industrianlegg med behov for høyere effekttopper enn hva det nåværende nettet kan levere. Dette kan løses med en batteripakke som fordeler den opplevde lasten på nettet over tid, samtidig som batteriet leverer de høye effekttoppene som industrianlegget trenger. En slik løsning kan selvfølgelig også ekspanderes til større byer hvor høyt effektbehov morgen og ettermiddag normalt er dimensjonerende for systemet, noe som dermed fører til at systemet er overdimensjonert for mesteparten av døgnet.

Det er også ventet at distribuerte batterier vil bli en viktig del av reservemarkedet, noe vi sett en tydelig utvikling på i land som Tyskland, Stor-Britannia og Australia. Her finnes det allerede et konkret eksempel i Norge. Revac i Tønsberg som, med hjelp av TGN Energy, har installert 700 kW_p solkraftkapasitet med et 1.18 MWh energilagringssystem. Dette systemet er delvis tiltenkt å lagre solenergien lokalt gjennom dagen og levere den på ettermiddagen/kvelden, men det kommer også til å levere tjenester til reservemarkedet med tilnærmet umiddelbar responstid.

Nedenfor vil vi helt kort peke på noen hovedtemaer som bør vurderes nærmere.

Regelverket bør være teknologinøytralt for å sikre at de beste løsningene blir valgt. Herunder må det tilrettelegges for de investeringene som ivaretar forsyningssikkerheten til en lavest mulig kostnad for samfunnet og med minst mulig negativ innvirkning på natur og miljø. Ved vurdering og tilpasning av rammevilkårene må derfor alle relevante teknologier, inkludert batterier, tas i betraktning. I disse vurderingene bør det ses hen til både konsesjonskrav, eierrestriksjoner, tariffing og øvrig kraftmarkedsdesign.

Batterier har egenskaper som kan tas i bruk både som del av den monopolbaserte nettvirksomheten og i konkurransebasert produksjons- og omsetningsvirksomhet. Det er derfor viktig å avklare nettselskapenes rolle og ansvar ved bruk av batterier. I EU-retten er distribusjonsnettselskapenes adgang til å eie og drive energilagransanlegg regulert i eldirektiv (EU) 2019/944 artikkel 36. Bestemmelsen oppstiller i utgangspunktet et forbud mot at nettselskaper kan eie og drive lagransanlegg, men med en nærmere definert adgang for medlemsstatene til å gjøre unntak fra forbudet. Direktivet er foreløpig ikke innlemmet i EØS-avtalen, men er klart nok EØS-relevant. I Norge har RME lagt til grunn at gjeldende regelverk gir nettselskapene adgang til å eie batterier som brukes til nettformål, og har signalisert at det på sikt kan bli aktuelt å innføre et forbud mot at nettselskap kan eie batterier. Etter Freyrs oppfatning bør hensiktsmessigheten av et slikt forbud vurderes grundig, og det bør uansett åpnes for slike unntaksmuligheter som er tillatt etter eldirektiv 2019/944.

Batterier vil kunne ha en viktig rolle i å sikre momentan balanse i kraftsystemet ved å tilby balansetjenester (regulerkraft). Også på dette området vil det være viktig å sikre at alle teknologier likebehandles for å fremme samfunnsmessig rasjonelle løsninger. Elforordning (EU) 2019/943 legger blant annet opp til at lagransløsninger skal likestilles med andre alternativer på produksjons- og forbrukssiden når det gjelder for eksempel deltakelse i balanse- og kapasitetsmarkeder. I likhet med eldirektiv (EU) 2019/944 er heller ikke den nevnte elforordningen så langt innlemmet i EØS-avtalen, men den er EØS-relevant og ventes gjennomført i norsk rett på et senere tidspunkt.

I utredningen er det nevnt at plusskunder med energilagring kan bli vanligere. Etter Freyrs syn er det også grunn til å se nærmere på muligheten for bruk av batterier på større industrielt nivå, og om slik bruk forutsetter tilpasninger i rammevilkår. Herunder er det viktig å vurdere om regler om tilknytningsplikt, tariffing, mv. legger til rette for økt bruk av batterier der det er mulig for å bidra til effektiv utvikling av strømmettet for å fremme elektrifisering og energiomstilling.

Disse og andre muligheter og problemstillinger knyttet til batterier bør etter Freyrs syn trekkes sterkere inn i en helhetlig oppfølging av NOU 2022:6.

Med vennlig hilsen,

Jan Arve Haugan
COO and Managing Director, Freyr Battery Norway AS
+47 901 33 910
jan.arve.haugan@freyrbattery.com